broedvogels in Haren in 1984

Rudi Lanjouw

Inleiding

Na de broedvogelinventarisatie van het Noordlaarderbos in 1983 leek het me leuk iets geheel anders te doen, nl. een dorpskern inventariseren. Zodoende kwam ik in Haren terecht.
Het proefvlak, 51.0 ha groot, ligt geheel in de bebouwde kom en omvat behalve huizen en tuinen de begraafplaats 'De Eshof'. Voor een overzicht van het proefvlak zie figuur 1.

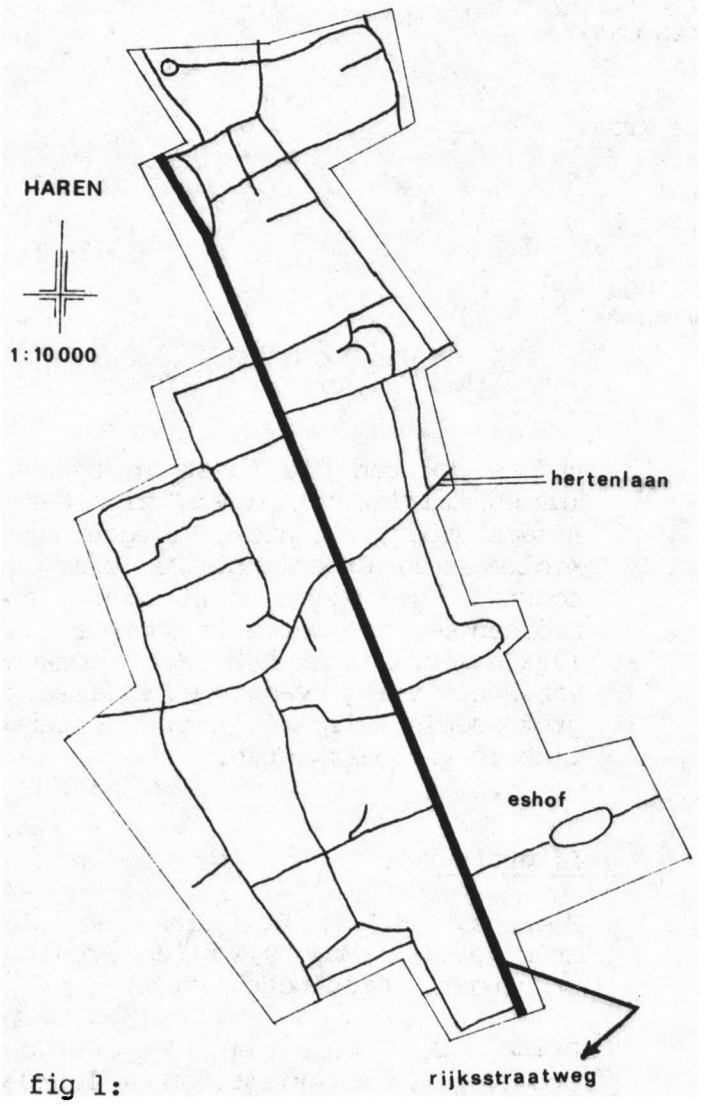

fig 1:

Proefvlak in Haren
omgrenzing proefvlak
wegen en paadjes.

Methode

Voor een uitvoerige beschrijving van de methode verwijs ik naar 'De Grauwe Gors', 1984, no. 1 - blz. 10. Het enige verschil met de daar beschreven methode is het gebruik van een zgn. 'datumgrens' (zie Handleiding Broedvogelmonitoringprojekt). Dit houdt in dat iedere waarneming na een bepaalde datum als territorium gehonoreerd wordt. Zo resulteerde bijv. een eenmalige waarneming van de Groene Specht na de datumgrens in een score van één territorium.

Door het dichte wegennet was ik in staat alles vanaf verharde wegen (of paadjes) te overhoren. De route was ruim 7 km lang en het kostte 2.5 tot 3 uur deze te lopen. Er werd tienmaal een ochtendbezoek en één maal een avondbezoek aan het proefvlak gebracht. Tijdens dit avondbezoek werd gebruik gemaakt van een cassetterecorder.

Tabel 1
Overzicht van de bezoekdata.
(a) = avondbezoek.

9-3	14-4
18-3	6-5
25-3	11-5
4-4	27-5
5-4(a)	31-5
8-4	

Doordat er in juni geen bezoek meer is gebracht, bestaat de mogelijkheid dat er territoria over het hoofd zijn gezien. Om dit te ondervangen zijn territorium-indicatieve waarnemingen van vlak vóór de datumgrens bij enkele soorten gebruikt om een tweede schatting van het aantal territoria te maken. Deze is in tabel 2 als tweede getal bij de betreffende soorten opgenomen.

Resultaten

De resultaten van de inventarisatie zijn in tabel 2 weergegeven.

Tabel 2
Aantal territoria, proefvlak Haren, 1984.

Holenduif	2	Goudhaantje	2
Houtduif	84	Gr. Vliegenvanger	12
Turkse Tortel	37-38	Bonte Vliegenvanger	14-18
Ransuil	2	Staartmees	1
Groene Specht	1	Matkop	2
Gr. Bonte Specht	2	Pimpelmees	24
Huiszwaluw	6	Koolmees	90
Boompieper	0-1	Boomkruiper	5
Witte Kwikstaart	4-5	Wielewaal	0-1
Winterkoning	25	Vlaamse Gaai	3
Heggemus	26-27	Ekster	9
Roodborst	25	Kauw	23
Zwarte Roodstaart	1	Zwarte Kraai	6
Gekraagde Roodstaart	3-4	Spreeuw	+
Merel	175	Huismus	+
Zanglijster	26	Ringmus	+
Grote Lijster	2	Vink	18
Braamsluiper	8-9	Groenling	13
Tuinfluiter	2	Goudvink	1
Zwartkop	11		
Tjiftjaf	21		
Fitis	4		

De in het proefvlak gevonden dichtheden zijn voor enkele soorten (soms aanzienlijk) hoger dan die welke in 'Vogels van Groningen' (Boekema e.a., 1983) genoemd worden.
Voor de Turkse Tortel worden 60 paren in het Gorecht genoemd, d.w.z. heel Haren én Glimmen. Wanneer we de 37-38 territoria van het 51 ha grote proefvlak extrapoleren, blijkt het aantal op dit moment aanzienlijk hoger te liggen, mogelijk door een reële vooruitgang van de soort. In andere delen van Nederland is zo'n vooruitgang geconstateerd (o.a. eigen gegevens Winterswijk).
Voor de Heggemus worden 20-30 paren op 200 ha in Haren genoemd. Ditzelfde aantal werd nu alleen al in het proefvlak van 51 ha aangetroffen. Het voorkomen als broedvogel van het Goudhaantje wordt in Boekema e.a., 1983, slechts voor bossen, niet voor bebouwde kommen gemeld. Van de Grauwe Vliegenvanger wordt opgemerkt dat de dichtheden buiten de oude loofbossen nergens hoger zijn dan 5 paar per 100 ha. In het proefvlak werd echter met 12 paar op 51 ha een aanzienlijk hogere dichtheid aangetroffen.

Andere soorten die juist in bebouwde kommen talrijk voorkomen, zijn Merel, Braamsluiper, Bonte Vliegenvanger, Koolmees en Groenling. De voor deze soorten gevonden dichtheden komen overeen met die welke in Boekema e.a., 1983, vermeld worden. Het voorkomen van Bonte Vliegenvanger en Koolmees is grotendeels afhankelijk van de aanwezigheid van nestkasten.

Literatuur

Boekema, E.J., P. Glas en J.B. Hulscher, De Vogels van de Provincie Groningen. Groningen, 1983.

Brink, H. v.d. en R. Lanjouw, Broedvogelinventarisatie Noordlaarderbos, 1983.
In: De Grauwe Gors, 1984, no. 1.

C.B.S./SOVON. Handleiding broedvogelmonitoringproject - uitgebreide territoriumkartering.